

EL MONOPOLI

És una situació de mercat de competència imperfecta en la que existeixen molts demandants i una única empresa oferent d'un bé o servei.

Les característiques d'aquest tipus de mercat són:

1. **Existeix un únic oferent.** El monopolista actua en una situació de domini del mercat: pot imposar els preus que més l'interessin per a maximitzar els beneficis o pot fixar la quantitat que vendrà als consumidors.
2. **El producte és homogeni.** Lògicament, donat que només es produeix un bé o servei.
3. **Existeixen fortes barreres d'entrada** que impedeixen l'entrada de noves empreses en el mercat.

Hi ha nombrosos **exemples** de monopolis, com ara Correus, RENFE, l'empresa de neteja d'una ciutat.... Òbviament, les causes que justifiquen l'existència d'una empresa monopolista són molt diferents, com veurem a continuació.

CAUSES QUE EXPLIQUEN L'EXISTÈNCIA DEL MONOPOLI

- **El control exclusiu d'un factor productiu** per part d'una empresa o el domini de les fonts més importants de la matèria primera indispensables per a la producció d'un bé determinat. Així, una empresa que controla l'única mina d'or que hi ha en un país actuarà d'una manera monopolista.
- **La concessió d'una patent.** Aquest fet també genera una situació de monopoli, tot i que amb caràcter temporal. Cal tenir en compte que una patent confereix a un inventor el dret de fabricar un producte determinat durant un període de temps.
- **El control estatal de l'oferta de determinats serveis.** És el que origina els monopolis estatals, com és el cas dels serveis de correus, el del ferrocarril, etc...Aquests serveis solen ser prestats per empreses concessionàries.
- **L'existència d'un mercat de mida gran i una estructura de costos de la indústria peculiar.** En aquests casos es pot donar lloc a l'anomenat monopoli natural. Les raons tecnològiques de la seva existència es concreten en el fet que els costos mitjans disminueixen a mesura que augmenta la quantitat produïda del bé. Així, l'existència de dos o més empreses subministradores de la llum o del aigua en una mateixa localitat representaria un malbaratament de recursos considerable.

LA REGULACIÓ DELS MONOPOLIS

En un mercat monopolista, generalment el preu de venda és més alt que el preu que el mercat fixaria lliurement en competència perfecta i la quantitat oferta és inferior. Per tant, l'empresa monopolista obtindrà uns beneficis més grans que si hi hagués competència i els consumidors es veuran perjudicats: hauran de pagar un preu superior i veuran reduïda la quantitat oferta del bé.

Per evitar i corregir situacions d'abús de poder, els països es defensen amb lleis antimonopoli i tribunals de defensa de la competència.

Les mesures més usals que els governs poden establir són:

- **la divisió del monopoli** existent en dues o més empreses
- intentar **impedir que es formin monopolis** fomentant la competència amb lleis antimonopoli
- **regular els monopolis existents** imposant-los impostos especials sobre els beneficis o un determinat preu màxim que els situï en una posició similar a la que es donaria en competència